

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare, nr. 30.
Scrisorile neînscrise nu se primesc. — Manuscrisurile nu se returnează.
INSERATE
se primesc în Administrațiunea în Brașov și la următoarele:
BIROURI de ANUNȚURI:
în Viena la N. Dukas Nachf.,
Nrx. Augenfeld & Emeric Lesser, Heinrich Schalek, A. Oppelk Nucht, Anton Oppelk.
în Budapesta: la A. V. Goldberger, Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII Erzsébet-körut).
PREȚUL INSERȚIUNILOR:
o serie armonioasă pe o coloană 10 bani pentru o publicare. — Publicații mai dese după tarife și învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI

ANUL LXIV.

„GAZETA“ iese în fiecare zi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 oor., pe șase luni 12 oor., pe trei luni 6 oor.
N-rii de Duminică 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 franci.
Se printră la toate oficiile postale din țară și din afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov:
Administrațiunea, Piața mare, Târgul Inului Nr. 30, etajul I.
Pe un an 20 oor., pe șase luni 10 oor., pe trei luni 5 oor.
Cu dusul în casă: Pe un an 24 oor., pe 6 luni 12 o., pe trei luni 6 oorone. — Un exemplar 10 bani. — Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 224.

Brașov, Miercuri 10 (23) Octombrie.

1901.

Viitorul president al camerei.

Este lucru hotărât de Coloman Szell și de ai săi, ca în demnitatea de președinte al camerei ungare să fiă ales contele Albert Apponyi. Presa maghiară se ocupă mult de această alegere. Tote foile vorbesc cu respect de Apponyi, ér foile guvernului îi aduc laude, făcând paralele între el și răposatul Szilagy, care era privit ca un stâlp tare al liberalismului maghiar. Albert Apponyi se fiă acum cel predestinat de-a pune la loc ceea ce cauza acestui liberalism a pierdut în Desideriu Szilagy. Nu e greu de a se explica bucuria și mândria, ce o simt cei grupați în jurul drapelului szellist de-a avé în cameră în fruntea lor pe un Apponyi, care întotdeauna a scuit să se ridice ceva peste nivelul luptelor dîlnice pasionate de partid.

Se spune, că Apponyi ar dori să ajungă a juca între Unguri un rol la Deak. Nu ne vom ocupa însă de această velleitate a ambițiosului conte, ci am amintit-o numai pentru a explica mai bine atitudinea lui foarte rezervată față cu politica de partid din anii ultimii, precum și înșința lui de a se face înafară, cu ocaziunea conferențelor de pace interparlamentare, un apostol al ideilor și sentimentelor liberale, de care ar fi animată națiunea maghiară.

Și în momentele de față, se dăce, Apponyi e ocupat cu o lucrare, prin care vrea să descopere străinătății firea și însemnata constituțiunei ungare. Una din revistele de frunte parisiene numită „Almanach des Parlements“ l'a rugat adevă să scrie pentru anul viitor un essay despre acesta. Conte Apponyi a implinit rugarea, ce i-s'a adresat și se fi și terminat lucrarea, în care se ocupă și cu jurisdicțiunea Curiei în afaceri electorale, ce formeză o parte întregitoare a constituției.

Scopul acestei scrieri este de a informa mai bine străinătatea, unde ar domni încă idei false asupra juristărilor din Ungaria. De aceea ne intereseză mult și pe noi noul „essay“ al lui Appony. Mai ales suntem curioși cum va informa lumea esternă despre legea naționalităților și celelalte legi aduse la 1868 pentru linișțirea și mulcomirea popórelor nemaghiare. Apponyi și așa nu s'a pronunțat până acumă nici odată cum se cade asupra numitei legi: „pentru egala îndreptățire a naționalităților“. În lucrarea sa, despre care vorbim, nu o pôte trece nici decum cu vederea, și nici că pôte fi acesta scopul lui, chiar de ar fi de părere, că acea lege nu formeză o parte întregitoare a constituțiunei ungare.

Mai curioși suntem însă a vedé, cum va sci explica contele Apponyi anomaliele cele mari, ce le arată praxa constituțională ungară, prin care se sequestréză drepturile și libertatea cetățenescă a milióne de locuitori ai țării și se ridică la valórea de principiu de stat cel mai înverșunat despotism de rassă și de limbă.

Am fi curioși încă de multe altele, dér scim înainte, eă Apponyi n'are de scop a face cu lucrarea sa lumină adevărată despre tóte, ci numai de a da lumii o iconă despre stările din Ungaria, așa cum și-o înfățișeză ori-ce suflet șovinist. Din cauza acesta nici că nutrim vre-o speranță, că presumpțivul președinte al camerei ungare din epoca pretinsă a „adevărului liberalism“ maghiar, va desluși streinătatea despre monstruositatea unică în viața statelor dize constituționale, ca milióne de cetățeni, cum sunt de exemplu Românii din Transilvania, Bănat și Țera unгурescă, să fiă sub un regim parlamentar cu totul eschiși din constituțiune.

De sigur, că Apponyi numai la așa ceva nu se gândesce, căci idealurile sale plutesc în alte sfere mult pré depărtate de realitate.

Szell și fișpanii. După-oe a făcut alegerile, ministru-președinte Coloman Szell ține să se scuture rând pe rând de ómenii, cari până acum au reprezentat în comitate „vechiul sistem“. Scim, că deja pe fișpanul comitatului Mureș-Turda, Mikó Arpad, l'a demisionat. Urmăș al lui va fi, se dăce, actualul vice-șpan Desy Zoltan, care odinórá era membrul partidului apponyist. — Se va duce și fișpanul comitatului Bihar Bethly Andor, locul lui ocupându-l un magna, cu reputația de om al „noului sistem“. Și comitatul Ciogradului va căpéta un nou fișpan, probabil în persóna lui Fabry, vice-șpanul din Bekas. Afară de schimbările acestea se mai așteptă schimbări de fișpani încă în vre-o 3-4 comitate.

Concetrarea Cehilor. „Politik“ din Praga primesce din Viena următoarea informațiune: Fără de nici un șgomot se face în camera vienesă concetrarea partidelor cehice. În zilele proxime se va face pactul, care are de scop formarea unui club comun cehic parlamentar. Nici partidul marilor proprietari conservativi nu va fi străin de acțiunea acesta, deóre-ce în loc de-a sista contactul amical cu deputații cehi, acest partid ține să consolideze raporturile cu celelalte partide cehice. — „Narodni Listy“ publică textul verbal al învoelii dintre Cehii-tineri și Cehii-agrari, care exprimă regrete, că din incidentul alegerilor pentru dieta din Praga nu s'a putut face un *compromis electoral* între ei. Partidele acestea au hotărât să înființeze un club comun, în care să se unescă tóte partidele, pe lângă menținerea individualității lor.

Voce rusescă despre situația în Austria. „Novoje Vremja“ din Petersburg se ocupă cu situația interióră în Austria, mai ales însé cu luptele dintre Germani și Cehi. Fóia rusescă dăce, că Germanii merg ađi mult mai departe în pretensiunile lor, decât mai înainte. Ei pretind și țintesc la germanizarea Boemiei și la încopcierea ei cu Germania, urmând același vis politic față de tóte provinciile Austriei, afară de Dalmația și Galția. Germanii, cari nu iscălesc acest program, sunt taxați de cãtră radicali drept nice trãdători și renegați. Cu acesta — dăce „N. V.“ — cërta ger-

mano-cehă ia cu totul altă față, care face ca atențiunea generală să se îndrepteze asupra Cehilor. „A cui va fi Boemia, acela va fi stăpân în Europa“ a dize odată Bismarck. Pargermanii austriaci țin la această declarația a cancelarului de fier și dau năvală asupra sentinzelor Slavismului. Cehii — finesce „N. V.“ — pricep acum pe deplin importanța procesului dintre ei și Germani și vedënd ei, că până acum au luptat numai cu puteri bagatele, vor afla o mare mângăere în simpatia, ce au căștigat-o pentru cauza lor dréptă în opinia publică din Rusia și din Franca.

Orașul Berlin și coróna. Se scie, că în Berlin s'a întâmplat cu ocaziunea alegerii primarului al doilea cam ceea ce s'a fost petrecut mai de mult în Viena, când cu alegerea de primar a lui Lueger. Adeocă alegerea lui Kauffmann de primar al doilea al Berlinului nu fú aprobată. În urma acesta s'a făcut noua alegere și consiliul comunal a ales din nou pe Kauffmann. Primul președinte (ober-präsident) a declarat nevalidă și acesta alegere. În fața acestei decisiuni s'a ținut mare șfat de consiliul comunal, alegându-se anume o comisiune din sinul său pentru a desbata decisiul președintelui superior. Comisiunea astfel aleasă, a luat Sâmbăta trecută unanım următoarea hotărâre: „De óre-ce dreptul de confirmare, după regulamentul orașelor, este exclusiv rezervat regelui și până acumă încă regele n'a decis nimic în afacerea Kauffmann, consiliul comunal refuză a face o nouă alegere“.

Mai departe comisiunea a decis cu 11 contra 4 voturi: „Adunarea rógă primăria de a înainta recurs contra decisiunii primului președinte dela 6 l. c. la ministeriul de interne“. — Cestiunea e foarte delicată, de óre-ce se scie, că refuzul de a se aproba alegerea lui Kauffmann isvoresce chiar din intențiunea monarhului.

Deschiderea scupștinei. Dumineocă în 20 Octombrie, la orele 11 a. m., s'a deschis scupștina sêrbescă din Belgrad. Cu acesta ocaziune Regele Alexandru a depus jurământul pe noua constituția, votată în luna Aprilie. Regele a intrat în sala de tron a palatului însoțit de Regina. Imediat s'a adus o masă, pe care s'a pus un șfeșnic cu luminări de cêră și o evangheliă. Metropolitan Inocenție a întins Regelui crucifixul spre sărutare, apoi l'a rugat să depună jurământul. Regele Alexandru a pus trei degete pe evangheliă și au pronunțat textul jurământului prescriș în art. 20 al constituției. La acest act a asistat miniștri și corpul diplomatic. Mesagiul, cu care a deschis sesiunea parlamentului sêrbesc, accentueză bunele relații cu tóte puterile, în special cu acel imperiu înrudit, de a cărui sprijin și simpatia s'a bucurat în tot-deuna Serbia. De asemenea relevéză mesagiul bunele relații cu Turcia și cu Muntenegrul. În politica internă accentueză spiritul de economie introdus în tóte direcțiunile, unde a fost cu putință. Regele își exprimă speranța, că reprezentanții poporului vor sprijini proiectele, ce se vor aduce pentru consolidarea armatei.

După alegeri.

Brașov, 21 Oct. n.

Trecură deja 14 zile, de când s'au făcut alegerile dietale în orașul Brașov și încă rubrica: „Alegerile din Brașov“ este constantă atât în organul sâseso, cât mai ales în foia unгурescă din loc.

Mare tărăboi face această foia, relectată de candidatul căđut Dr. G. Vajna, și cu deputația maghiară brașovenă, ce a umblat pe la ministru-președinte și de interne Szell, ca să se plângă în contra preținsei nedreptăți, ce s'ar fi făcut Maghiarilor din acest oraș la consemnarea alegătorilor și la stabilirea listelor electorale. Plângerea fú îndreptată contra comisiunei centrale electorale, în realitate însă ea este o plângere în contra Sașilor, acușați, că ar asupri și prizoni pe Maghiarii din Brașov.

Sașii nu rămân datori și riposteză cu vioiciune în organul lor. „Kronstädter Ztg.“ dăce, că Maghiarii nu se mulțumesc a explica desastrul lor la alegeri pe cale firească, ci atribue nesuccesul lor de-adreptul reuțății Sașilor. Au mers la ministru-președinte și au pirit pe Sași, că au despoiat pe Maghiari în mod hain de dreptul lor electoral, că au falsificat listele electorale și că au amânât alegerea dietală dela 3 la 8 Octombrie. Și tóte aceste pentru-ce? „Pentru o eróre mare, ce a comis-o Curia prin aceea, că a uitat să retrimită protocolul original, ce i-s'a prezentat cu recursurile, și pentru o eróre mică a secretarului comisiunei centrale electorale“.

Fóia maghiară din loc „Brassoi Lapok“, variază acum deja a oincia, ori a șeslea órá tema despre mergerea Maghiarilor brașoveni la ministru-președinte. Spune, că deputația a predat lui Szell și faimosul protocol, ce l'a luat adunarea unгурescă la hotelul „Orient“ în 3 Octombrie, cu petițiunea, ce au compus-o pe basa lui și în care se cerea să se tragă în cercetare disciplinară președintele și secretarul comisiunei centrale electorale, precum și președinții electorali.

După ce înșiră apoi cu deamănuntul grozavele isprăvi ale „deputațiunei maghiare“ din Brașov, foia maghiară dăce cu o bucurie mascată prin o aparentă obiectivitate: „Nu putem sci, care va fi rezultatul pozitiv al procederei deputațiunei, atâta însé scim de pe acumă, că contrapreședintelui comisiunei centrale electorale, a primarului Francisc Hiemesch, vice-șpanul Dr. Frideric Jekel a ordonat la avisul primut de sus, cercetare disciplinară din cauza abuzurilor, ce s'au ivit la compunerea listelor electorale, ér pe Gustav Hartel, vice-notar al orașului și referent al comisiunei centrale electorale, l'a suspendat din postul său“....

Nu scim intru cât este exactă această șcire. După tărăboiul „deputației Maghiarilor brașoveni“ la Szell însé și după-oe acesta, la gravele ei acușări, a promis, că va ordona o rigorosă cercetare, n'o găsim a fi de loc surprindetóre. Ei bine, cercetarea se va face și rezultatul ei va fi, conform constatárilor privitóre la faptele petrecute, că în adevér s'a comis o eróre fiă mai mare, fiă mai mică la compunerea definitivă a listelor electorale, dér că nu pôte fi vorba nici de abus, nici de falsificare, nici de alte intențiuni reuțăciose.

Tendința celor ce s'au dus la Buda-pesta să se plângă, a fost însă, cum se

vede, de a prezenta acolo pe Maghiarii din Braşov ca pe nişte fii prigonii şi urgisiţi ai naţiei maghiare, — de aceea foia maghiară din loc vrea a da incidentului amintit caracterul unei persecuţiuni sistematice a elementului maghiar braşoven din partea Saşilor.

Saşi — cari atâta au tot făcut curte Maghiarilor şi în special pe cei din Braşov i-au ocrotit şi întărit prin pacturile încheiate cu ei — ar pute să înveţe odată ceva din acesta purtare a „aliaţilor lor liberali“ de altă-dată!

Falimente şi deficite.

Intr'unul din numerele trecute am arătat îngrijirile mari, ce le manifestă presa maghiară faţă cu grava criză economică, ce ameninţă Ungaria. Una din foile maghiare fruntaşe scria, că o criză economică atât de adâncă şi de generală n'a mai fost niciodată în Ungaria ca acum, şi adăuga: „Acosta nu mai e criză, ci adevărat dezastru, nu mai e luptă cu viforul, ci e naufragiul însuşi“.

Câte-va zile după acesta etă că în colonele preselor maghiare vedem înregistrându-se scrieri, menite a alarma opinia publică, der mai ales pe cei pe cari li atinge mai de aproape. În Szopron, oraş de frunte în Ungaria, a isbucit săptămâna trecută o mare criză la „Institutul de credit ipotecar şi de clădiri“. Deja de 15 ani banca acosta se luptă cu deficit; pe preşedintele ei l'a lovit dambaua, directorul s'a sinucis alături chiar, averile membrilor din direcţiune şi din comisiunea de supraveghiere sunt puse sub sechestru, fiind-că cărţile sunt falsificate, din hârtiile de valoare s'au defraudat 300,000, s'a dus în vânt capitalul fundaţional de 480,000 oor. şi fondul de rezervă de 300,000. Banca acosta dătea singuraticilor imprumuturi de câte 200,000, directorii ei jucau la bursă şi în urma tuturor acestor manipulaţiuni, piaţa Szopronului e ameninţată cu un şir întreg de falimente.

Nu mai puţin interesant e din acest punct de vedere cazul cu „Prima bancă de păstrare seculară“ din Odorheiu. Banca acosta s'a înfiinţat înainte cu 25 de ani, având capital fundaţional şi fond de rezervă în sumă de 378,000 corone, depunerile 1 milion 400,000 corone. Averea şi-a plasat-o în imobil. Săptămâna trecută consiliul de direcţiune a avut o şedinţă extraordinară, în urma căreia banca e ameninţată cu ocnours său lichidare. Bani i-au ridicat membrii direcţiunii, dând în schimb poliţe fără nici o acoperire. După toate acestea acţiunii şi deponenţii aşteptă cu groză să vadă cât vor pute mântui din averea lor.

Casurile acestea le înregistrează „Budapesti Hirlap“ în primul său dela 20 Oct., îmbogăţindu-le cu păţania districtului bisericesc reformat ardelen, care în budgetul pentru anul viitor pune în vedere un deficit de 85,000 corone. Deficitul acesta va da mult de gândit adunării generale din luna viitoare presidată de curatorul suprem br. Desid. Bauffy. Pe când Bauffy era la putere s'a întâmplat, că status-ul reformat a adunat banii comunităţilor bisericesci şi fondurile din Aiud şi a cumpărat cu ei acţiuni de ale întreprinderii de pompe funebre din Budapesta şi tot felul de hârtii de bursă, ér adî e pierdută din capital suma de 430,000 fl. Mare întrebare e acum, cine va plăti paguba?

Foia, după care împrumutăm datele acestea, se plânge amar asupra lipsei de conştiinţitate în raporturile de afaceri financiare în Ungaria, — apoi scrie:

„Începând cu palatul regesc din Buda şi cu noul parlament, până jos la castel şi cârciumă, pretutindeni esperiam grandomania şi contractării de datorii. Stat şi privaţi îşi dau silinţa de a apare mai mult, decât ceea-ce sunt. Fie-care cheltuiesce mai mult decât încasază, face prin urmare datorii din lipsă, ori din pasiune. Zidirile funcţiunilor publice şi locuinţele private sunt aranjate luxos. Articollii de modă se comandază pe conturi scumpe. Jubilăm şi banchetăm, facem carnaval şi bai, cheltuim pentru cai, cărţi de joc, facem alegeri de deputaţi cu

musică şi cu şampania ne despărţim de lumea acosta, decât nu putem fugi la America“.

„Bud. Hirlap“ dice mai departe, că nu se pot introduce alte moravuri decât prin „revenirea la vechea simplicitate nemerşasă“ prin păstrare, prin limitarea la strictul necesar, prin a nu imita pe cei avuţi, a nu petrece decât nu sunt bani, a nu face sport decât nu e timp, — căci cheltuirea peste puterile cuiva, laudăroşia cu titluri şi predicade, nu duce decât la înglodarea în datorii şi la cadere finală.

Sunt frumoşe şi bune sfaturile acestea, ce le dă foia maghiară conaţionalilor săi, e însă o mare întrebare, decât vor prinde şi vor intra în sângele celor ce au fost năsuţi şi crescuţi în alte obiceiuri. Până să se întemple ceea-ce reclamă autorul articolului din cestiune, sumedenia de falimente şi deficite vor mai înregistra cronicarii dela presa maghiară.

Serbările din Haşeg.

De lângă Timiş, 18 Oct. 1901.

Onorate d-le Redactor!

Reuniunea învăţătorilor gr. cat. din ţinutul Lugoşului şi Reuniunea învăţătorilor gr. cat. din ţera Haşegului au ţinut est adunare generală comună în opidul Haşeg, la 25 şi 26 Septembrie.

Speram, că un condei mai dester şi mai de timpuriu va face un raport despre festivităţile, ce au lăsat o suveniră dulce în inimile tuturor, cari au avut norocirea a participa. În lipsa unui atare raportor, daţi-mi voiă, d-le redactor, să vă servesc eu cu un raport, spre a vă arăta, că învăţătorul român de astăzi nu mai e jupănul dasoal de odinioară. Etă dăr:

Cu trenul de după amiazi, în 24 Sept. c., am sosit o mulţime de învăţători din ţinutul Lugoşului, în frunte cu părintele nostru, cu valorosul bărbat canonicul Beniamin Densuşianu şi cu simpaticul canonic preşedintele Reuniunii Ioan Boroş, însoţiţi de membrii corului din Lugoş, în frunte cu bravourul conducător Iosif Mielău.

Séra de cunoscinţă, în otelul „Mielul de aur“, a fost prea interesantă. O veselie nespusă pentru dragostea, cu care am fost primiţi de către fraţii Haşegani. Românul dela natură e ospital, Haşegani însă e proverbial în ce priveste ospitalitatea. Musica ne-a delectat cu câte-va piese româneşti, der mai mult d-l Iosif Mielău din Lugoş cu corul său.

Cu trenul de după miezul nopţii au sosit alţi învăţători, cu corul din Oraviţa, în frunte cu steagul corului, cu preşedintele Poroş, cu primarul comunei şi cu conducătorul corului I. Bogdan.

În 25 Septembrie la 9 ore a. m. s'a celebrat sânta liturgiă cu invocarea Spiritului sânt, de către 12 preoţi, în frunte cu vigurosul canonic B. Densuşianu, cu părinţele Reuniunii, neobositul canonic I. Boroş, cu vicariului Haşegului Nestor şi alţii. Răspunsurile liturgice le-au dat alternativ ambele coruri din Lugoş şi Oraviţa, în mod escelent şi cu o esecutare exemplară.

Şedinţa I. După finea serviciului dumnezeesc preşedintele Reuniunii I. Boroş deschide adunarea generală, printr'un discurs clasic istoric, ascultat cu viu interes de un public imens, ce nu încăpea în spaţioasa biserică gr. cat. din Haşeg. Am dori ca să-l cetim.

După-oe s'a terminat partea formală, cu raportul comitetelor centrale şi alegerea comisiunilor, s'a pus la ordine disertaţiunea: „O paralelă comparativă între metoda vechiă şi nouă“, de Iosif Mielău învăţător în Lugoş.

Tema lucrată cu pricepere şi cu viu interes a fost ascultată cu atenţiune, ér rezultatul criticei dovedesce destoinicia unui brav învăţător; care scie ridica vada şi valoarea şcolii române.

Banchetul. După şedinţa a urmat banchet în otelul „Mielul de aur“ la 2 ore p. m. Spaţioasa sală a fost prea mică, şi numai îndesuiţi am putut încăpea, peste 200 de persoane, afară dame şi corişti.

Şi acum, ca şi în séra de cunoscinţă, vioiciunea era la culme. Haşegani au fost foarte mândri, că au putut primi, cu afabilitatea şi îngrijirea recerută, mulţimea de óspeţi, cari i-au onorat cu prezenţa, lor şi s'au făcut vrednici de misiunea şi datorinţele lor, ca óspeţii să pótă avea ore plăcate, cât vor petrece în mijlocul lor.

Intre cei ce au conlucrat şi obosit şi clinic, până la sudori, pentru primirea, încuarterarea şi provederea óspeţilor, amintim pre vicariul Nicolau Nestor, avocatul Dr. Gavrilă Suciu, învăţătorul Paul Oltean, preotul Stupinian, învăţătorul Samuilă Popescu şi alţi mulţi înfăcărăţi şi vrednici de recunoştinţa şi mulţamita noastră.

Voişii am fost toţi şi totă! şi cum nu!? când musica intona piese dela inima Românului. Toaste încă au fost destule şi binesucoese.

Tóte au fost bune, mândre şi frumoşe, numai serviciul şi bucatele au lăsat ceva de dorit.

Şedinţa II s'a început la 3 $\frac{1}{2}$ ore. Învăţătorul din Cudjir D. Ioan Muntean a ţinut o prelegere model despre „datorinţele şcolarilor în şcolă şi afară de şcolă“ pe basa învăţământului intuitiv pentru începători. Prelegerea a fost foarte bine reuşită, dovadă, că prelegătorul scie apreţia şinta şcolii, din ce se vede, că este al şcolii şi şcolă a sa. Cu unele rapórte şedinţa s'a încheiat.

Concert. Séra la 9 ore a urmat concertul celor două coruri, cari emulau între sine. Nimic mai scump şi mai dulce, decât a vedea fraţi împreună în stimă şi iubire, fraţi cari sciu să se bucure la olaltă pentru prosperarea neamului. Decî nimic mai laudabil, decât ca umér la umér să ajutorem cauzele noastre. O mare serbătoare au avut Haşegani cu acosta ocaziune, şi o dulce suveniră li au lăsat cele două coruri — pe cari a-i tot dori să le aud!

Publicul a fost imens, încât numai încăpea în sală, ba şi a doua sală încă era îndesuită, căci au venit mulţime, mic şi mare, tiner şi bătrân, ca să admire destoinicia celor 2 coruri, cari ne-au procurat o séra dulce şi o suveniră scumpă. Când pentru prima órá văşuram în faţa noastră corul din Lugoş, pe conducătorul său, în frunte cu d-şóra învăţătoare din Lugoş Ana Baboiu şi întonară punctul prim al programei, tot publicul a fost frapat şi entusiasmă, încât în însufleţirea sa a isbucit în aplause asurzitoare, cerend să mai cânte ceva. Reîntorşi corişti şi postaţi la locul lor, ne-au intonat „Tricolorul“ de Porumbescu în afară de programă. Bucuria şi entusiasmul creşcea mereu şi să potenţa tot mai tare, der când auşirăm:

„Ér când fraţilor m'oi duce, dela voi ş'o fi
[să mor,
Pe mormântul meu să-mi puneţi mândrul
[nostru tricolor“.

Întreg publicul a isbucit în jurale. Să trăieşă corişti! trăieşă Mielău!

A urmat apoi punctul al doilea din program esecutat de corul din Oraviţa. Acesta n'a rămas cu nimic îndrăţul fraţilor Lugoşeni, din contră a escelat ca şi acela, prin şinţa sa demnă sub conducerea pricepută a d-lui Bogdan. Tóte punctele din program au fost foarte bine esecutate şi tóte au fost repetate, căci acosta a fost dorinţa publicului.

După concert ne-am aşedat la mese, şi s'a incins o via petrecere, cu „Haşegana“, „Lugojana“ etc. etc. Petrecerea a fost la culme şi ordinea esemplară.

(Va urma).

SCIRILE DILEI.

— 9 (22) Octomvrie.

Monumentul dela Haşfalău. Dumineca trecută s'a desvelit monumentul ridicat în amintirea honveşilor căduţi la Haşfalău, lângă Sighişóra, în ziua de 31 Iulie 1849. În acosta luptă s'au ciocnit trupele maghiare de sub comanda lui Bem cu trupele ruseşti, de sub comanda supremă a lui Lüders. Discursul festiv l'a rostit Kozma Ferencz, inspector şcolar, care i-a asemănat pe Unguri cu eroii dela Termopile

şi ca asemănarea să fiă şi mai completă, n'a lipsit nici Eshialtes, al cărui rol l'a jucat — spune Kozma — fabricantul de cuţite din Sighişóra, cu numele Folberth. De asemenea reveleză oratorul festiv şi numele parochului sas de pe vremuri Mihail Schuller, care era atătura de Lüters pe dealul numit Gaigenberg şi i servia drept cicerone. — Kozma mai amintesce în discursul său, că sabia de onore a lui Rakoczy, oferită lui Bem de către damele maghiare şi luată cu aceea ocaziune, a fost restituită de către Ţarul Nicolae II cu ocaziunea milenului, ca un semn al reconciliaţiunii. Diarul „Ellenzék“ scrie, că la serbarea din Haşfalău a luat parte şi Românul din Aghireş Alesan Iru Socian, care în lupta dela 31 Iulie 1849 fusese grav rănit.

Copii slovaci maghiarisaţi. În Căşovia există o reuniune femească maghiară, care în lipsa de alte ocupaţiuni mai nobile şi mai creştinesci, se ocupă cu maghiarizarea. Dilele trecute Reuniunea acosta şi-a ţinut adunarea generală. Din raportul cetit reiese, că Reuniunea a împărtaşit de învăţământ gratuit pe 130 copii séraoi slovaci parte în „kisedelovote“, parte şi şcolă, obţinend un „frumos succes“ în învăţarea limbii maghiare.

Sciri militare. Generalul Iuliu Weyrich, comandant al brigăzii de infanterie Nr. 31 din Braşov a fost pensionat la propria sa cerere. În locul său a fost numit colonelul Iosif Tappeneier. — D-l locot. colonel Mihail Cernokrak dela regimentul Nr. 2 din Braşov a fost trecut de asemenea la pensie. D-l locot. colonel, care a petrecut în Braşov timp îndelungat, îşi însuşise foarte bine limba română, şi părăsind oraşul nostru a lăsat regrete unanime în societatea românească, unde se bucura de multe simpatii.

Drama din Szárhegy. „M. P.“ din Cluşă este informat despre o teribilă dramă petrecută în comuna Szárhegy (Cino) şi ai cărei eroi sunt nişte Români. Dilele acestea a sosit în numita comună un domn şi o domniţă tineră şi foarte frumoasă. Ei au tras la biroul comunal spunend, că sunt în călătorie de nuntă. Domnul spunea, că-i inginer la C. F. R. şi că-l chiamă Liviu Longurescu (?). În ziua de 18 c. pe la amiazi inginerul primi o telegramă dela sora-sa din Braila. După primirea telegramei au împachetat imediat bazajul să plece cu trenul de 7 s. Abia treou un sfert de órá după plecarea lor, etă că sosese un domn mai bătrân care spunea, că-i din Braila şi-l chiamă Larionessi (?). La întrebarea acestuia, că unde sunt tinerii, birăşul răspunde, că au plecat la gară. Bătrănu se duce repede la gară şi în adevăr găsesce acolo părechea. Repede scóte un revolver şi impuşcă pe tinerul, care cade mort la părent. Apoi luând pe domna cu ajutorul vizitului, o puse în trăsură şi plecă. Ea era soţia lui, care fugise de soasă împreună cu inginerul, amantul ei. Gendararii înscinţaţi despre cele petrecute s'au luat după fugari şi i-au prins peste câte-va ore.

Zsilinszky Mihaly, secretarul de stat din ministerul instrucţiunii publice implinesce 40 de ani, de când e profesor. Zsilinszky şi a început cariera ca profesor la gimnasiul evang. din Szarvas, apoi a fost deputat şi şipan. Mama-sa trăiesce şi acuma în Ciaba şi este o simplă ţărăncă slovacă, care nici nu scie limba maghiară.

Monete false. În timpul din urmă s'au înmulţit monetele false mai ales de 20 bani, de 1 coronă şi de 5 corone.

O nouă ascensiune a lui Santos Dumont. Din Paris se depeşază, că Santos Dumont a întrepris Sămbătă o nouă ascensiune cu balonul său şi a făout drumul dela St. Cloud până la turnul Eiffel şi înderel în 30 minute 40 secunde. Comisiunea e de părere, că el n'a câştigat premiul Deutsch (de 100,000 franci), deore-ce a întârziat cu 40 secunde terminul stabilit de 30 minute. Deutsch, care a fundat premiul, a luat parte la escursiunea acosta cu balonul şi e de părere, că Santos Dumont a

câştigat premiul. Aceste divergențe de păreri în sinul comisiunii au adus cu sine, că o parte a publicului a făcut manifestațiunile dușmănoase contra comisiunii.

„Infernul“ lui Dante în românește. Dl. George Coșbuc a terminat traducerea „Infernului“ lui Dante și a și pus-o sub tipar.

Starea séménaturilor. După datele oficioase sosite la ministerul de agricultură, starea séménaturilor cu ziua de 15 Oct. n. este următoarea: Ploile din jumătatea primă a lunii Octomvrie au pruit séménaturilor de toamnă. Ici colo sôrcii și insectele au făcut pagube, dér scădând acum temperatura, inimicii séménaturilor vor peri. Recolta porumbului în partea cea mai mare a țerei a fost mulțumitoare, calitativ încă a fost bună, ba pe unele locuri foarte bună. Recolta cartofilor încă a fost mulțumitoare. Recolta sfecelelor de zahăr și de nutreț a fost mijlocie. Lipsa de nutreț deja se simte de pe acum pe unele locuri. În alte părți izlazurile în urma ploilor au otăvit din nou. Culesul de vii în cele mai multe locuri se face acum și în general recolta viilor e mai bună ca anul trecut. Recolta pómelor a fost cam slabă.

Un anarchist în Budapesta. Poliția din Budapesta a fost însciuțată zilele acestea de către poliția din Fiume, că de acolo ar fi venit la Budapesta anarchistul Carol Nezsider, calfa de brutar. O mulțime de detectivi au fost puși în mișcare, ca să găsească pe Nezsider, deore-ce prezenta lui în Budapesta, este cu atât mai periculoasă, cu cât și Maj. Sa Monarchul petrece acum în Göttlô.

O muscă viuă în stomacul unui om. Lucrul e cam vechiu, dér cu toate acestea interesant. S'a întâmplat deja anul trecut, că un tânăr din Viena a înghițit o muscă viuă, care a trăit mai departe în stomac, ba chiar s'a sporit și în fine a cauzat mórtea nenorocitului tânăr, fără ca medicii cei mai renumiți din Viena să-i pótă ajuta. Casul acesta a produs mare senzația și medicii discută mult lucrul, cum s'ar puté ajuta, ivindu-se din nou asemenea caz.

Un câne, care mănâncă bancnote. La banca imperială din Berlin s'a prezentat zilele trecute un comerciant și scoțând din buzunar bancnote sfirticate în sumă de 10.000 mărci, ceru să-i fiă răscumpărate. Rogarea i-s'a împlinit, fiind-că bancnotele nu erau falsificate. Comerciantul a spus, că din nebagare de sémă și-a închis cânele în casa cu bani și a plecat pentru mai multe zile de acasă. Reîntorcându-se și deschidând casa, și-a aflat cânele mort. Nenorocitul animal torturat de fôme, a mâncat bancnotele din casa, rămânând comerciantului numai atâtea, câte a cerut să-i fiă răscumpărate.

Teatru german. Măne, Miercuri, se va reprezenta „Hofgunst“, comedie de Thilo v. Trotha.

Anarchismul și isvórele sale.

I.

Am publicat câte-va articole și noi asupra anarchismului, articole motivate de asasinatul dela Buffalo. Acuma suntem în poziție de-a comunica cetitorilor noștri părerile unui scriitor de valóre frances, D. René Lavollée, care în numărul dela 26 Septemvrie al diarului „Correspondant“ sub titlul „Théorie et pratique de l'assassinat“ emite aceleași idei asupra anarchismului, pe cari le-am formulat și noi la timpul său, decât, se înțelege, cu o competență mult superióră.

D-l Lavollée face la început bilanțul crimelor anarchiste: În șese ani 1615 atentate cu dinamita (1,113 în Europa, 502 în America), aprópe unul pe zi. Apoi stabilește în mod irefutabil, că anarchismul derivă din socialism:

„Încât pentru anarchism, decât înțelege să se facă tabula rasa din actuala

societate, el pretinde, că va substitui o nouă organizațiune și această organizațiune nu este alta, decât sistemul proprietății colective. Prin acesta se apropie de socialismul colectiv și se alipește chiar strîns de el. Dér pe cât timp socialismul vré concentrarea tuturor proprietăților în mâinile statului socialist, anarchismul reclamă suprimarea completă a statului și constituirea proprietății colective în mâinile unor grupuri, ce se vor forma dela sine și se vor guverna în mod liber.

Acésta va să dîcă, întórcerea la starea societăților primitive, la starea de sălbătăcie, la domnia forței. Acésta concepțiune a proprietății colective, evident, că este foarte deosebită de aceea, care prevalează în câmpul socialist; dér, în fond, principiul este același: deposedarea brută și universală a proprietarilor actuali și aplicarea ideii colectiviste. Punctul de plecare este identic de o parte și de alta, cele două sisteme derivă din aceeași idee.

Anarchismul nu pretinde numai abolirea proprietății individuale odată cu statul. El atacă, ca și socialismul, cele trei baze ale oricărei societăți civilizate: familia, religiunea și proprietatea. Socialismul colectiv, suprimând moștenirea, luând dela părinți educațiunea copiilor, pentru a-i da pe aceștia în mâna statului, evident, că țintese la abolitiunea familiei. Anarchismul țintese tot acolo însă mult mai direct: el își propune a substitui căsătoriei uniunea liberă; el abolese, firesc, ori-ce drept de moștenire. Mai departe, după principali săi învățători, toți copiii vor trebui să aibă, dela nascere, la dispoziția lor aceleași mijloce de întreținere, de educațiune, de instrucțiune așa, ca se pótă ajunge cu toții la același nivel social. În fine, pentru a perpetua și consolida această egalitate originară, condițiunile de muncă morală, după putință, ar fi aceleași pentru toți. Anarchiștii omit, ce e drept, a spune cum și prin cine această egalitate ar fi menținută în societățile libere, a căror constituire o preconsează și din pari ar fi eliminată, și ei, ori-ce specie de autoritate. Ei vor fi probabil forțați a admite totuși o autoritate, pentru a asigura repartizarea și executarea problemelor indispensabile la viața comună și prin acesta, vrénd nevrénd, ar fi mănăți a se apropia încă de socialism, decât din nenorocire ar ajunge odată a triumfa.

O...

Revista „Parlamentară“ despre Maghiari.*)

II.

Revista slavofilă din Viena, continuând articolul său intitulat „Die Slavicität der Magyaren“ scrie:

Cine însă știe, că cuvântul „k keres“ înseamnă a scóte la ivélă, ér „kikerés-tet“ a face să se scóte la ivélă, „kikerés-tet-het“ póté să facă a-se scóte la ivélă, „kikerés-tet-het-end“ va puté face să se scóte la ivélă, „k keres-tet-end-ett“ el va fi putut a lăsa să se scóte la ivélă, „kik-res-tet-end-ett-em“, voiți fi putut a lăsa să se scóte la ivélă, — séu cine știe, că „szerencsétlen“ înseamnă nenorocit, „szerencsétlen-ebb“ mai nenorocit, „leg-szerencsétlen-ebb-ek“, cei mai nenorociți, „leg-szerencsétlen-ebb-ek-nek“ celor mai nenorociți, — acela cu greu va mai considera limba maghiară drept limbă slavă. Cu toate acestea trebuie să recunósem, că numărul cuvintelor slave în limba maghiară este foarte însemnat. Éta o mică listă din acele cuvinte: barát, társ, asztal, szekrény, szalma, szilva, bány, medve, szarka, veréb, cseresznye, rák, ólom, varju, répa, mák; szerda, osztor, péntek, szombat; asztalos, mézszáros, bognár, takács, kovács; kales, kabát, szoknya, zsír, pálinka, káposzta, pecsenye, kolbász, szalonna, turó; kalász, széna, taliga, borona, kapa, gereblye, kasza, máz, lapát; ebéd, uzsonna, vacsora, padló, zálog, szolga; malaszt etc. Cuvântul „ló“ este curat maghiar, dér se întrebuințează în compoziții cu cuvinte slave d. e. lókupez.

*) Vezi N-rul 211 al „G. T.“

Cel dintăi, care a atras atențiunea asupra număróselor cuvinte de origine slavă în limba maghiară, a fost renumitul slavist Miklosich, de atunci însă multe din acestea au fost reclamate de către învățații maghiari. Multora dintre Maghiari, chiar și dintre cei culti, originea acestor cuvinte le este necunoscută. Aceștia nu mai sfirșeso cu laudele despre puritatea limbii lor și scriitorul acestor rânduri a avut ocaziune a convorbi odată cu un Ungur mai bătrân, pe care limbajul purificat de ori-ce expresiuni străine al diarului său favorit îl emoționase până la lacrimi. Maghiarul își iubese limba și o consideră de cea mai frumoasă, cea mai bogată și mai melodiósă dintre toate limbile de pe suprafața pământului. Se lucrăză mereu la cultivarea și rafinarea ei. Cuvinte din nou formate nu arare-ori se înlocuesc cu altele mai bune și mulți își vor fi aducând aminte de cuvântul „Vigarda“, care strălucia de-asupra Redutei din Budapesta. Acest cuvânt era format din verbul „Vigadni“ cu sufixul „da“, pe care numai târziu l'au observat, că este un sufix slav, și l'au înlocuit cu „vigadó“ după-ce deja formaseră și alte cuvinte cu el, ca: csillagda, tanoda, vivóda, uszóda, óvoda etc.

Ori-cât de entusiasmă ar fi Maghiarul pentru puritatea limbii sale, totuși recunóscce, că însuși poporul este un amestec, în care elementul slav este preponderant. Acest lucru odată recunoscut, este întrebuințat pentru promovarea ideii favorite a Maghiarilor: „Noi suntem deja amestecați. Mai amestecați-vé și voi cu noi, să formăm un popor mare și nou într-o patriă mare, unitară și maghiară“, așa strigă ei în sute de variațiuni către celelalte naționalități.

Intr-o epocă de avînt al culturii slave și a ideii slave, un asemenea strigăt este strigătul din pustie. Nu există nici un politician real, care ar lua în serios presupunerea, că popórele slave ale Ungariei și-ar sacrifica bogata lor cultură milenară culturii maghiare. Actele arbitrare politice ale Maghiarilor dela putere pot opri în loc pentru un moment dezvoltarea culturală și politică a popórelor slave din Ungaria și pot crea o falangă însemnată de Maghiaroni degenerați sufletesce și moralicesce, nici-odată nu vor puté însă forța un popor ca să renunțe la cultura sa națională și la existența sa individuală.

Literatură.

A apărut „O fată de Tarabostos“, roman de pe timpul Dacilor, scris de Tit Chitul. Tomul I. Editura tipografiei diocesane din Gherla, unde se póté procura cu moderatul preț de 1 cor. 50 bani. Tomul II va apăre în curând. — În literatura noastră atât de sêracă în romane, acest roman este o adevărată raritate și pentru noi are un deosebit farmec prin faptul, că acțiunea lui se petrece pe la 104 după Christos, ér locul acțiunii este Sarmiseghetuza și romanticele văi ale Hațegului. Limbajul este destul de bun, deși pe ici pe acolo suferă de latinisme neîmpământenite (selbe, superfluu etc.)

— În aceeași tipografie va apăre în curând „Ajutorul prim în cazuri de nenorociri“, de Dr. Iulian Chitul.

— „Cele din urmă“ poezii, de Radu D. Rosetti, un elegant volum de 85 pagini, cuprinzând 36 de poezii. Editura Steinberg București. Despre acest volum D-l V. D. Păun, cu condeiul său autorizat scrie următoarele: „Pentru noi, cari iubim literatura numai de dragul ei... un volum nou de versuri are farmecul unei schimbări de perspectivă într-o grădină englezescă: póté să ne placă, póté éráși să ne obosescă privirile: destul, că cel puțin pentru o clipă ne-a plimbat prin altă lume de idei. Impresiile bune, séu rele sunt totdeauna un câștig și avea dreptate Pliniu cel bătrân să declare, că „verii ce cartei-i bună“, căci în toate găsesc câte ceva de folos. Ér la D-l Rosetti sunt multe bune. Și mai întâi și întâi titlul acela de Cele din urmă de loc nu mă oprește pe gânduri

să-mi închipuie, că poetul își va ține jurământul“.

— Éri am primit primul număr din revista săptămănală „Curierul literar“ redactat sub îngrijirea d-lui I. Constantinescu-Stans. În frunte reproduce drept program cele ce le scrisese regretatul Mihail Cogălniceanu în „Dacia Literară“ din 1840. Urméază poezia „Puce“ de G. Coșbuc, „Ienăchița Văcărescu“ biografia cu portret; „Vinerea patimilor“ poezia de Maria Cuntăș și o mulțime de articole literare, nuvele, poezii, schițe, etc. Printre colaboratorii Curierului vedem și pe d-nii St. O. Iosif, D. Nanu, Z. Bărsanu (Veturio), Il. Chendi ș. a. Revista cuprinde 8 pagini, format măricel, tipar frumos, și costă pentru Ardeal și Bucovina pe an 14 coróne. Redacțiya și administrațiya: Strada Spătarului Nr. 28 București.

A apărut „Istoria lumii“ partea a III-a tălmăcită de preotul C. Morariu, după Dr. Th. B. Welter, și se póté procura dela Tipografia „A. Mureșianu“ cu prețul de 1 corónă, plus 10 bani porto.

SCIRI ULTIME.

Paris, 21 Octomvrie. Se crede, că Țarul s'a decis, ca pe baza stipulațiunilor convențiunii dela Haga și în unire cu președintele Statelor-Unite Roosevelt, să intervină pentru curmarea războiului anglo-bur.

Londra, 21 Octomvrie. Din toate rapórturile sosite aici reiese, că generalissimul Botha a scăpat și de rëndul acesta din mâinile urmăritórilor săi. El se află acum în deplină siguranță.

Budapesta, 22 Octomvrie. Noua dietă va fi convocată pe ziua de 26 Octomvrie. Receptiunea la palat va avé loc în ziua de 28 Octomvrie.

REVUE.

Un lăptar șarlatan. O pungășiă cam unică în felul ei s'a întâmplat de curând în Paris. Nu-i de mult de când un om bogat a murit lăsând în urmă-i o văduvă neconsolată. Din cauza mahnirei văduvei i-s'au scrintit roțițele minții și credea, că sufletul soțului ei s'a sălășluit în măgarul lăptarului, care îi aducea lapte în fi-care dimiță. Nenorocita văduvă îl îngrija pe măgar cu cea mai mare sollicitudine, îi dădea ovés în bășug și-l acoperea cu covorele cele mai sumpe. Intr-o dimiță lăptarul veni la văduvă fără măgar. — „Unde e măgarul“ — întrebă femeia. Lăptarul, dișe plin de mahnire: „Ah, sermanul, e aprópe să-și dea cojocul. E bolnav sermanul de el“. Văduva s'a spăriat, auzind acestea și numai decât dădu lăptarului 50 franci și-i promise, că de séra va veni în persoană să vadă măgarul și-i va mai da 50 de franci, numai să cheme un veterinar. Femeia se duse în adevér séra la lăptar, unde găsi deja pe veterinar. Acesta asigură pe văduvă, că măgarul se va însănătoșa, dér cura lui costă 500 franci. Femeia văduvă a plătit și suma acésta și cine știe câți bani ar mai fi plătit, decât lucrul nu se descoperea atât de îngrabă. Căci lăptarul vădând slăbiciunea femeii în unire cu veterinarul o despoia de a binele. Lăptarul însă nu s'a putut răbda să nu se laude către prietenii săi, ce ispravă mare a făcut el și așa lucrul a ajuns în urechile poliției, care a arestat pe lăptar și pe veterinar“.

Rochie de 75,000. D-na Sam Edwards, soția unui cunoscut actor din Anglia, a primit dela un rajah indian, cu ocazia trecerii sale prin India, o rochie care costă 75,000 franci. Rochia în chestiune e de mătăsă și are cusute pe ea 15,500 aripi ale unor cărăbuși de India, ce se găsesc foarte rar, aceste aripi când dau de lumină, au nisce iriadiări ca și ale pietrelor prețioase.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.
Redactor responsabil: Traian H. Pop.

**Dela „Tipografia A. Mureșianu“
din Brașov,
se pot procura următoarele cărți:**

(La cărțile aici înșirate este a se mai adăuga pe lângă portul postal arătat, încă 25 bani pentru recomandăție.)

Scrieri istorice.

Memorii din 1848-49 de Vas. Moldovan, fost prefect al Legiunii III în 1848-49. Prețul cor. 1 (cu posta cor. 1.10)

„Colonel David baron Urs de Margina la Solferino și Lissa“, interesanta și eminenta conferență, ce a ținut-o d-nul colonel c. și r. *Francisc Rieger* în reuniunea militară dela Brașov și Sibiu. Broșura conține și două portrete bine reușite ale baronului Urs, unul din anii de mai înainte, când încă era major, ție altul din timpul mai recent; mai conține și o hartă a Lissei, cum și ilustrațiunea mormântului eroului nostru. Prețul 80 b. (plus 6 b. porto.)

„Țera noastră“. Descrierea părților Ardealului dela Mureș spre miadă-și și valea Murășului, de *Silvestru Moldovan*, — e o scriere unică în felul său, atât de călduros aplețiată de întreaga diaristică română. Cu deosebire din bibliotecile populare ea nu ar trebui să lipsescă. Prețul cor. 2 (cu posta cor. 2.20.)

„Pintea Vitezu“, tradițiun, legende și schițe istoric., de *Ioan Pop-Regaganul*. Cea mai completă scriere despre eroul Pintea. În ea se cuprind foarte interesante tradițiuni și istorisiri din toate părțile, pe unde a umblat Pintea. Prețul 40 b. (cu posta 46 b.)

„Românul în sat și la oște“. Acesta este titlul unei cărți cele, ce d-l *Ioan Pop Regaganul*, cunoscutul și meritatul nostru scriitor popular, a dat literaturii române. Prețul 20 b., cu posta 26 b.

„David Almășianu“, schițe biografice de *Ioan Popa*. Broșura aceasta, prezentă și multe momente de însemnată istorică. Prețul 60 b. (cu posta 66 b.)

„Reflexiuni fugitive“ la cap. I din cartea lui Dr. Réthly László intitulat „Az oláh nyelv és nemzet megalakulása“, scrisă de Arghirobarb. Prețul 40 bani. (+ 56 p.)

Viata și operele lui Andrei Mureșianu, studiu istoric-literar de *Ioan Rațiu*, prof. ord. la preparandia din Blăși.

Prețul 2 cor. plus porto 10 bani. Venitul curat al acestui op se va contribui la formarea unui fond pentru Internatul preparandia din Blăși.

„Pentru memoria lui Avram Iancu“, apelul dat către ministerul de interne da. Porez-l prin d-l Dr. Amos Frâncu în causa fondului pentru monumentul lui Iancu. Prețul este 1 corână. În România 2 lei plus 5 bani porto.

Lupta pentru drept de Dr. Rudolf de Ihering tradăcere de Teodor V. Păcățian. Prețul 2 cor. (+ 10 b. porto.)

„Țeranul român și ungar din Ardeal“, studiu psihologic popular de I. Paul. Prețul 1 cor. (+ 5 b. porto.)

Măndăstirea Putna în Bacovina de Iraclic Porumbescu. Prețul 20 b. (+ 3 b. porto.)

Scrieri economice.

Manualul complet de agricultură rațională, de Dr. George Maior, profesor de agricultură la școala superioară dela Ferăstrău și la Seminarul Nifon Metropolitul din Buzureș. Cartea cuprinde patru volume:

Vol. I **Agrologia**, sêu Agricultura generală. 34 côle de tipar cu 217 figuri în text. Carte didactică aprobată de On. Minister de Agricultură și României cu decizia Nr. 2078 din 1897. Costă 5 corâne.

Vol. II. **Fitotechnia**, sêu cultura specială a plantelor, 38 côle de tipar cu 202 figuri în text. Carte premiată de Academia Română în 1899. Costă 8 corâne.

Vol. III. **Zootechnia**, sêu Cultura generală și specială a vitelor cornute, dimpreună cu lăptăre și lăptăria, 49 côle de tipar cu 225 figuri în text. Costă 8 corâne.

Vol. IV. **Economia Rurală**, sêu organizațiunea și administrarea moșilor mari și mici. Costă 8 corâne.

Cartea d-lui prof. Maior se deosebesc esențial de lucrările de acest fel apărute până acuma în limbă și literatură română prin aceea, că este prima lucrare completă pe terenul agronomiei în limba noastră, care tratăză toate cestiunile cele mai mari ca și pe cele mici privitoare la agricultura română din toate țărele locuite de Români, pe baza progreselor actuale ale științei și tehnicii agricole moderne. Ea ia series concurență cu cele mai bune lucrări aparute până acum în limbile culte: germană, franceză, etc.

„Cartea Plugarilor“ sêu povestiri economice despre grădinărit, economia câmpului, crescerea vitelor etc. scrisă de *Ioan Georgescu*. 90 pag. Form. 8° costă 50 b. (+ 6 b. porto.)

„Stupăritul“, întocmit cu deosebire pentru popor, pentru începători și pentru toți iubitorii de acest ram al economiei, de *Const. Dimian*, preot în Brețcu. O carte de 154 pag. format mare 8°. Prețul cor. 1.60 (cuposta cor. 1.70)

Cartea stuparilor săteni de Romul Simu. Cu mai multe ilustrațiuni în text. Editura Reuniunii române de agricultură din comit. Sibiiului. Prețul francat 80 b.

Însoțirile de credit împreunate cu însoțiri de consum, de vëndare, de viieri, de lăptări etc. Îndreptare practică pentru înființarea și conducerea de activități de însoțiri, de F. W. Raiffeissen. *Edițiunea a V-a* Trad. de Dr. A. Brote. Editura Reuniunii rom. de agricultură din comit. Sibiiului. Conține 227 pag. costă cor. 1.60 (+ porto 20 bani.)

Grădina de legume, de *Ioan F. Negrușiu*, profesor în Blăși. Pentru poporul nostru, scrierea d-lui prof. Negrușiu, e de cel mai mare folos practic. Costă 50 b. (plus 5 b. porto.)

Vinuri din pome, de *Gr. Halip*, prof. Este o carte în care se dau explicații și învățături amănunțite asupra modului, cum este a-se face tot felul de vin din felurile pome. Prețul 40 b. (cu posta 45 bani.)

„Bucătăreasa națională“, carte de bucate a bucătăriei române, franceze, germane și ungare. Felul bucatelor sunt înșirate toate în ordine alfabetică după numele lor. Limbajul e ușor. Costă numai cor. 1.60 (plus 40 bani porto.)

„Caractere morale, exemple și sentințe culese din istoriile și literaturile popoarelor vechi și moderne“ de *Ioan Popa*, profesor. Cetiitorul află în această carte (de aproape 400 pag.) o comoră nespuse de prețioasă de învățături, de mângăieri, de însuflețiri spre tot ce e moral, nobil și frumos. Prețul cor. 2.50 (cu posta cor. 2.70.) Pentru România 3 Lei, la care este a se adăuga și portul postal.

Cursul la bursa din Viena.
Din 21 Octomvre n. 1901.
Renta ung. de aur 4% 118.60
Renta de corâne ung. 4% 92.75

Impr. căil. fer. ung. în aur 4 1/2 %	121.25
Impr. căil. fer. ung. în argint. 4 1/2 %	100.—
Oblig. căil. fer. ung. de ost I. emis.	119.—
Bonuri rurale ungare 4%	92.65
Bonuri rurale croate-slavone	93.30
Impr. ung. cu premii	178.—
Losuri pentru reg. Austriei și Seghedin	144.50
Renta de argint austr.	98.45
Renta de hârtie austr.	98.30
Renta de aur austr.	118.75
Losuri din 1860.	138.75
Acții de-ale Băncei austro-ungară	16.25
Acții de-ale Băncei ung. de credit.	629.—
Acții de-ale Băncei austr. de credit.	616.—
Napoleonori.	19.03
Mărci imperiale germane	117.25
London vista	139.— 1/2
Paris vista	95.12 1/2
Rente de corâne austr. 4%	95.50
Note italiene	92.60

Cursul pieței Brașov.
Din 22 Octomvre n. 1901.

Bancnota rom. Cump.	18.94	Vënd.	18.96
Argint român. Cump.	18.30	Vënd.	18.64
Napoleonori. Cump.	19.—	Vënd.	19.04
Galbeni Cump.	11.30	Vënd.	11.40
Ruble Rusesci Cump.	126 1/2	Vënd.	127 1/2
Mărci germane Cump.	58.50	Vënd.	—
Lire turcesci Cump.	10.72	Vënd.	—
Seris. fonc. Albina 5%	100.—	Vënd.	101.—

DE VËNDARE
CEAPĂ ROȘIE,
 ușor de conservat.
PATLAGELE roșii
 frumoșe
se vënd mai ieftin
 de cât la tîrg, la **Julius Wagner**
Strada Castelului 57.

PIVNIȚA ESZTERHAZY
în podul bătușilor!
 Aduc la cunoștința On. public, că m'am aserțat în timpul din urmă cu
DIFERITE VINURI,
 că pot satisface și tuturor recerincelor.
 Pe lângă **Vinurile vechi escelente** recomand cu deosebire, Vinurile mele **prohir și negru** din podgoriile renumite dela **Ménés**. — **Vinul** renumit din **Bolkács** pentru mișmaș îl vînd numai **cu 36 cr.** litru, pentru a desface mai mult.
 291,4—6. **WILH. KOPONY.**

Ca în cele din urmă să facem concurență bazarului sêu marfă de tîrg ieftine am luat asupra-mi a face re lamă uneia din cele mai mari Fabrici Elvețiene de orolôge și a vînde aproape pe nimic, după cât mai ajunge următoarele orolôge de buzunar cu mecanism foarte bun.

fl. 2 10) Un orolôgiu de nickel Anker Remontă costă } țair c'au lanț ances suflat cu arginr.

fl. 4.20) Un orolôgiu Remontair de argint veritabil costă } tabl c'au lanț american, suflat cu arg.

fl. 4.70) Un orolôgiu Remontair de argint veritabil costă } de Dame, c'au lanț engl. s. flat on a gi.

fl. 11.—) Un orolôgiu Remont. de aur veritabil costă } 14 carate împreună cu casetă de atlas și cu un lanț elegant.

Pentru fie-care orolôgiu se dă o garanță de 3 ani.

Cea ce nu convine bucură se schimbă cu altele sêu se i apnezi bani, așa că nu-nici un risic. — Alte anunțuri de felul acesta sunt iuitații. — Comande se pot face cu bani ga'ta sêu prin rambursă dela

— Depositul de orolôge și juvaericele, en gros —

E. HOZNER,
 liferant al Reuniunii Industriilor da stat. ces. reg. din Austria etc.
Krácovie, (Stradam 18, Austria)
 — Cataloge ilustrate la cerere se trim te gratis. Se caută agenți.

La fie-care orolôgiu se mai dă cadou un etui de piele și o oglindă de buzunar.

TIPOGRAFIA
A. Mureșianu
Brașov, Tîrgul Inului Nr. 30.

Acest stabiliment este provăcut cu cele mai bune mijlôce tehnice și fiind bine asortat cu tot felul de caractere de litere din cele mai moderne este pus în pozițiune de a puté esecuta **orice comande** cu promptitudine și acurateță, precum:

<p>IMPRIMATE ARTISTICE IN AUR, ARGINT ȘI COLORI.</p> <p>CĂRȚI DE ȘCIINȚĂ, LITERATURĂ ȘI DIDACTICE</p> <p>STATUTE.</p> <p>FOI PERIODICE.</p> <p>BILETE DE VISITĂ DIFERITE FORMATE.</p> <p>PROGRAME ELEGANTE.</p> <p>BILETE DE LOGODNĂ ȘI DE NUNȚĂ DUPĂ DORINȚĂ ȘI ÎN COLORI.</p> <p>ANUNȚURĂ.</p>	<p>REGISTRE ȘI IMPRIMATE pentru toate speciile de serviciuri</p> <p>BILANȚURĂ <i>Compturi, Adrese, Circulare, Scrisori. Couverte, in letă mărimca.</i></p> <p>TARIFE COMERCIALE, <i>INDUSTRIALE, de HOTELURI și RESTAURANTE.</i></p> <p>PREȚURĂ-CURENTE ȘI DIVERSE</p> <p>BILETE DE ÎNMORMENTARI.</p>
--	--

Comandele eventuale se primesc în biuroul tipografiei, Brașov Tîrgul Inului Nr. 30, etagiul I, cătră stradă. — Prețurile moderate. — Comandele din afară rugăm a le adresa la

Tipografia A. MUREȘIANU, Brașov.